

Apabila Seorang Wanita Menginginkan Pekerjaan yang Baik

Jim Reiher, Melbourne · terjemahan Jerman oleh Hans-Jörg Ronsdorf · April 2021 · disemak semula pada Oktober 2026

1 Timotius 3:1

Perkataan ini benar: Jika seseorang menginginkan tugas penilik jemaat, dia menginginkan pekerjaan yang baik. (Elberfelder CSV – terjemahan Alkitab Jerman)

Ada pepatah – dan itu perkataan yang benar –: “Jika seseorang berusaha mendapatkan jawatan kepimpinan dalam jemaat, dia mengejar satu tugas yang besar dan mulia.” (Neue Genfer Übersetzung – terjemahan Alkitab Jerman)

Perkataan ini boleh dipercayai: Jika seseorang mengejar jawatan uskup, dia menginginkan tugas yang baik. (Zürcher Bibel – terjemahan Alkitab Jerman)

Pernahkah anda tertanya-tanya bagaimana pembahagian pasal dalam Alkitab terjadi? Pembahagian itu tidak ada dalam dokumen asal. Ia hanya ditambah pada abad ke-13. Apabila ia menjadi sebahagian daripada teks, ia turut mengubah cara kita membaca dan mentafsir Alkitab. Lagipun, kita sering mempelajari Alkitab dalam unit pasal atau mengikut pasal. Kita bermula pada awal sesuatu pasal dan berhenti pada penghujungnya. Sebahagian keputusan tentang di mana sesuatu pasal baharu bermula ternyata agak pelik, malah salah. Kolose 4:1, sebagai contoh, sepatutnya masih tergolong dalam pasal 3. Kemungkinan kesilapan lain tidak begitu jelas, tetapi patut diberi perhatian.

Penatua dalam Gereja: Kes Khas 1 Timotius 3:1

Ramai yang melihat 3:1 terutamanya sebagai permulaan logik bagi baki pasal 3, yang mengandungi perbincangan panjang tentang penatua dan diaken. Namun saya berpendapat bahawa ayat ini sebenarnya lebih merupakan penutup pasal 2 daripada pengenalan kepada pasal 3. Hal ini penting bagi wanita dalam gereja, kerana ini bermakna ayat 1 menggalakkan lelaki dan juga wanita untuk menjadi penatua/penilik jemaat. ***Jika ayat ini menutup pasal 2, kita dapat melihat bahawa Paulus menyokong kedua-dua jantina untuk melayani Allah dalam fungsi kepimpinan, asalkan mereka terlatih dan matang dalam iman. Ya, untuk sementara waktu beliau mengenakan beberapa sekatan ke atas wanita dalam jemaat di Efesus, tetapi beliau tidak mahu hal itu dianggap sebagai matlamat sebenarnya. Sebaliknya, beliau menambah secara umum bahawa adalah satu perkara yang baik apabila lelaki dan wanita sama-sama berusaha untuk menjadi penatua.***

Masalah Kepimpinan yang Belum Matang dalam Pasal 2

Untuk memahami mengapa saya mencadangkan hal ini, kita juga perlu mengambil kira apa yang datang tepat sebelum 3:1: pasal 2:8-15. Petikan yang dipertikaikan inilah yang sering digunakan untuk menyekat pelayanan dan kepimpinan wanita dalam gereja. Pasal 2:8-15 secara tradisional ditafsirkan sedemikian rupa sehingga wanita dijauhkan daripada kepimpinan dan pelayanan gereja. Tetapi itu tafsiran yang silap. ***Sekurang-kurangnya kita boleh mengatakan bahawa ada cara lain yang sama sah (malah lebih baik) untuk memahami petikan ini.*** Perbezaan utama antara tafsiran-tafsiran ini ialah

sama ada kita melihat petikan ini sebagai sejenis perintah sejagat untuk sepanjang zaman, bagi setiap orang Kristian dalam setiap budaya dan bangsa di dunia, atau sama ada ia menangani satu masalah pada masa itu di Efesus pada akhir abad pertama Masihi. Dengan kata lain: Adakah ia seperti “Kasihilah Allah dan kasihilah sesamamu” atau lebih seperti “Layanilah hamba-hambamu dengan baik – dan kamu hamba-hamba, bekerjalah dengan rajin untuk tuanmu” (bandingkan 6:1-2)?

1 Timotius 2:8-15 membicarakan wanita-wanita kaya tertentu dalam jemaat – barangkali wanita yang baru bertaubat daripada masyarakat Efesus – yang mahu menjadi pemimpin dalam jemaat sebelum mereka diajar dengan betul atau matang dalam iman yang baharu.¹ Mereka mahu menjadi penatua yang boleh mengajar dan mempunyai autoriti dalam jemaat (2:12). Paulus menyatakan dengan sangat jelas: Beliau mahu wanita dilatih dengan betul (2:11). ***Menariknya, ayat ini mengandungi satu-satunya bentuk perintah (imperatif) dalam petikan ini: “Hendaklah dia belajar.” Ini bermakna ayat 11 ialah yang paling hampir dengan suatu perintah daripada Paulus: Beliau berkeras supaya wanita diajar.*** Ia merupakan satu kemuncak dalam pemikiran dan tulisannya. ***Inilah sebenarnya kunci kepada perenggan ini: Paulus mahu semua anggota jemaat diajar dengan betul dalam iman. Bukan hanya lelaki, tetapi lelaki dan juga wanita. Apabila mereka telah dilatih dengan betul dan matang, maka jawatan mengajar dan memimpin akan terbuka kepada wanita dan lelaki sama sahaja.***

Satu lagi perkataan yang digunakan Paulus dua kali dalam petikan ini (1 Timotius 2:8-15) untuk menyapa wanita secara khusus ialah perkataan yang dalam ayat 9 dan 15 sering diterjemahkan sebagai “kesopanan/kesusilaan” (Jerman: *Sittsamkeit/Anstand*)² (saya akan katakan: salah diterjemahkan; Elberfelder CSV menyebut dalam nota kakinya “atau berhemah, atau dengan fikiran yang waras”). Perkataan ini sebenarnya bermaksud “jelas fikiran, matang dan munasabah dalam pemikiran; tidak keliru dalam pemikiran”. Kadang-kadang ia boleh digabungkan dengan sifat-sifat moral lain, tetapi menjadikannya hanya bermaksud satu sifat moral tertentu akan merampas makna asasnya. Paulus mahu wanita dalam jemaat berfikir jelas dan munasabah (dalam ayat 9 berkenaan kesederhanaan dan pilihan pakaian; dalam ayat 15 berkenaan menjadi matang dan tetap dalam iman) sebelum mereka memegang jawatan kepimpinan dalam jemaat.

Bagaimana Jika 1 Timotius 3:1 Ditujukan kepada Wanita-wanita Ini?

Kemudian kita sampai kepada pasal 3 ayat 1. Apa sebenarnya yang tertulis di situ? Satu perkara yang pasti tidak tertulis di situ: “Adalah satu perkara yang baik apabila hanya lelaki berusaha untuk menjadi penatua.” Tidak. Ayat itu mungkin merujuk kepada lelaki sahaja. Tetapi ia juga mungkin merujuk kepada wanita sahaja. ***Atau – kemungkinan besar – ia merujuk kepada lelaki dan juga wanita.*** NIV (New International Version) menterjemahkannya dengan lebih baik di sini: “Inilah satu perkataan yang boleh dipercayai: ‘Sesiapa yang bercita-cita menjadi penilik jemaat menginginkan satu tugas yang mulia.’” ***(Begitu juga terjemahan-terjemahan Jerman dengan “Jika seseorang ...” – “seseorang” boleh bermaksud lelaki atau wanita.)***

Sesetengah terjemahan telah memasukkan perkataan Inggeris “man” (lelaki) dalam 3:1 kerana 3:2-14 (penatua lelaki, diaken lelaki, diaken wanita atau isteri diaken, diaken lelaki). ***Akibat keputusan ini, ramai orang Kristian membuat kesimpulan bahawa walaupun mungkin ada hujah untuk diaken wanita, tidak ada tempat bagi penatua wanita.*** Hal ini mungkin kelihatan munasabah pada pandangan pertama, tetapi ia hujah yang lemah. Dalam ayat 1, perkataan Yunani untuk “lelaki-lelaki” atau “lelaki” tidak digunakan. Begitu juga perkataan tersendiri untuk “dia (lelaki)”. Namun yang digunakan ialah perkataan Yunani *tis* (“seseorang”). Perkataan yang sama digunakan untuk lelaki dan

juga wanita. Begitu juga, perkataan untuk “dia (lelaki atau perempuan) menginginkan” ialah satu kata dasar kerja bagi perkataan “menginginkan” dengan akhiran “dia (lelaki), dia (perempuan) atau ia”. Konteks yang mesti menentukan kepada siapa kata kerja ini merujuk.

Jika kita meletakkan 1 Timotius 3:1 sebagai penutup bagi 2:8-15, maka ayat ini menjadi petunjuk kuat yang meneguhkan kepimpinan wanita dalam gereja. Oleh sebab perkataan-perkataan yang digunakan, seperti yang telah disebut, boleh merujuk kepada lelaki atau wanita, 3:1 boleh bermaksud secara mudah: “Jika seorang wanita berhasrat menjadi penilik jemaat, maka itu satu perkara yang baik untuk diinginkannya.” ***Ini bermakna Paulus mungkin menyampaikan sesuatu seperti: “Walaupun saya berkeras bahawa wanita mesti diajar atau mesti belajar, dan bahawa mereka tidak boleh mengajar atau mempunyai autoriti sehingga mereka matang dan berkebolehan – adalah satu perkara yang baik bagi seorang wanita jika dia ingin menjadi penatua.”***

Wanita dalam Baki Pasal 3

Pasal 3:2-7 kemudiannya membicarakan para penatua; ***Paulus memikirkan majoriti lelaki yang membentuk golongan penatua pada masa itu.*** Andaian saya bahawa ayat 1 ialah penutup teks sebelumnya dan ayat 2 benar-benar memulakan satu pemikiran baharu bagi Paulus disokong oleh kata-kata pembuka ayat 2 dalam bahasa Yunani: “adalah perlu” (atau “adalah wajar”). Ia boleh diterjemahkan sebagai “maka”, “nah, jadi”, “oleh yang demikian” atau “oleh itu”. Tentu sahaja ayat 2 berkait dari segi pemikiran dengan apa yang mendahuluinya, tetapi ia mengambil arah baharu. Paulus baru sahaja bercakap tentang melatih wanita untuk pelayanan dan tidak membenarkan mereka menjalankan autoriti sehingga mereka dilatih dengan betul dan matang dalam iman, dan beliau menutupnya dengan mengingatkan setiap orang bahawa bukanlah cita-cita yang buruk untuk berharap menjadi penatua dalam jemaat. Kemudian beliau berhenti sejenak dan menyentuh topik-topik lain yang relevan pada saat itu. “Baiklah ... nah, berkenaan penatua-penatua kita sekarang ...” Bahagian seterusnya ini (3:2-7) membicarakan penatua-penatua dalam jemaat yang sedang berkhidmat atau yang akan dilantik tidak lama lagi.

Tentu sahaja munasabah untuk memahami 3:2-7 sebagai berlaku bagi kedua-dua jantina, jika kita dapat menerima ungkapan bahawa penatua hendaklah “suami kepada seorang isteri” atau “setia kepada isterinya” (seperti yang diterjemahkan oleh sesetengah orang). Paulus di sini barangkali menggunakan satu “generalisasi jantina”. Jika majoriti penatua pada masa itu ialah lelaki, maka ini mungkin satu cara untuk berkata: “Setialah kepada pasangan anda yang satu itu.” Saya teringat tahun 1990-an, ketika saya mengajar di sebuah sekolah Alkitab di Melbourne: Semua pensyarah kecuali seorang ialah lelaki, dan satu-satunya wanita itu bekerja separuh masa. Apabila kami mengadakan acara khas yang bersifat sosial, sudah menjadi kebiasaan bahawa surat yang dihantar kepada semua kakitangan mengandungi: “Dan bawalah isteri-isteri anda.” Bukan sahaja seorang wanita itu tersisih oleh ungkapan ini; satu-satunya pensyarah yang belum berkahwin juga berasa diketepikan. Saya berasa seram apabila mengenang kembali generalisasi jantina seperti ini. Walau betapa tidak selesanya saya dengannya: Ungkapan itu tidak bermakna bahawa kami hanya mempunyai pensyarah lelaki yang sudah berkahwin. Dan satu lagi perkara tentang kenyataan di sini (“suami kepada seorang isteri”): Jika kita menerapkan kaedah tafsiran sedemikian secara ketat, maka perintah “Jangan mengingini isteri sesamamu” juga hanya berlaku bagi lelaki dan tidak berkata apa-apa kepada wanita.

Memikirkan Semula 1 Timotius 2–3

Jadi, daripada pembahagian 1 Timotius 2:8–3:14 yang sering kita lihat:

- Wanita dan lelaki dalam jemaat (2:8-15)
- Penatua lelaki (3:1-7)
- Diaken lelaki (3:8-10)
- Diaken wanita (atau isteri diaken) (3:11)
- Diaken lelaki sekali lagi (3:12-14)

kita sepatutnya memahami aliran pemikiran surat ini seperti berikut:

- Wanita dan lelaki dalam jemaat (2:8–3:1)
- Keadaan semasa: Para pemimpin yang ada disapa dengan bahasa yang mengikut jantina lazim (3:2-7)
- Diaken lelaki (3:8-10)
- Diaken wanita (3:11)
- Diaken lelaki (3:12-14)

Walau bagaimanapun anda mentafsir 3:2-7, tumpuan artikel ini adalah untuk menonjolkan 3:1. Jika ayat ini dilihat sebagai penutup 2:8-15, ia mengingatkan wanita: Jika seorang wanita ingin menjadi penatua, itu satu perkara yang baik. ***Walaupun anda berpendapat lain, ayat ini neutral dari segi jantina: Jika sesiapa sahaja, lelaki atau wanita, berusaha untuk memimpin jemaat, maka itu satu perkara yang baik!*** Walaupun anda membiarkannya di permulaan pasal 3, ia berlaku bagi kedua-dua jantina – dan dengan itu ia menyokong pandangan bahawa seluruh bahagian berikutnya juga merangkumi kedua-dua jantina. Melihat 1 Timotius 3:1 sebagai undangan kepada lelaki dan wanita untuk berusaha memikul tugas kepimpinan dalam gereja ialah satu ciri yang amat menggalakkan dalam ajaran Rasul Paulus.

Wanita telah sangat dilukai oleh tafsiran-tafsiran ajaran Paulus dalam bahagian Alkitab ini. Tetapi saya ingin mencadangkan bahawa dengan pemahaman alternatif tentang petikan ini kita boleh berdamai dengan Paulus dalam hal ini. Beliau bukanlah seorang chauvinis seperti yang digambarkan oleh sesetengah orang. Beliau seorang yang bersedia membiarkan wanita dan juga lelaki melayani dalam jemaat.

This article first appeared in the Spring 2021 issue of CBE International's Mutuality magazine (www.cbeinternational.org)

Terjemahan Jerman oleh Hans-Jörg Ronsdorf, dengan izin yang baik hati daripada Jim Reiher, 20 April 2021

Nota

1. Untuk huraian terperinci tentang pandangan alternatif terhadap petikan ini, lihat Jim Reiher, *Women: Leadership & the Church* (Melbourne: Acorn Press, 2006), 85–93. Lihat juga Judy L. Brown, *Women Ministers According to Scripture* (Kearney: Morris Publishing, 1996), 279–312, dan Rebecca Merrill Groothuis, *Good News for Women: A Biblical Picture of Gender Equality* (Grand Rapids: Baker Books, 1997), 209–229.
2. Walter Bauer memberikan makna pertama dan paling jelas bagi perkataan ini sebagai “kewarasan, rasionaliti, kesihatan mental”. Beliau memberikan makna kedua iaitu “pertimbangan yang baik, kesederhanaan dan penguasaan diri”.

Gerhard Kittel juga menjelaskan: Apabila makna sampingan ini timbul, pemikiran yang waras sentiasa berperanan. Bentuk yang digunakan dalam 1 Timotius 2:9, 15 hanya digunakan di satu tempat lain dalam Perjanjian Baru: Kisah Rasul-rasul 26:25. Di sana ia sentiasa diterjemahkan sebagai “pemikiran yang jelas” atau “munasabah”. Lihat William F. Arndt, F. Wilbur Gingrich, Frederick W. Danker, Walter Bauer dan William Arndt, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 2nd ed. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 802; G. W. Bromiley dan Geoffrey William Bromiley, *Theological Dictionary of the New Testament*, ed. Gerhard Kittel dan Gerhard Friedrich (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), 1097-1104.